

Kde je uhlí? Doly čelí obvinění

Podraží energie? Tým nezávislých odborníků podezírá ČEZ i Severočeské doly z podvodů.

■ LUCIE SÝKOROVÁ

ČESKÁ REPUBLIKA | V budoucnu by mohlo hrozit občanům v Česku zdražení energií. Polostátní gigant ČEZ totiž zahájil 25miliardovou investici, jejíž návratnost je prý ohrožena. Uvedenou sumu plánuje vydat na obnovu tří bloků v Elektrárně Pruněřov II, pro kterou ale údajně nebude dostatek uhlí z Dolu Nástup Tušimice (DNT). Tvrdí to Věra Ježková, která v DNT pracovala 18 let, vystudovala hornicko-geologickou fakultu v Ostravě a energetikou se dlouhodobě zabývá. Podle ní bylo v DNT nelegálně vytěženo velké množství uhlí, které nyní bude chybět. Nákup a dovoz uhlí odjinud by měly za důsledek zdražení energií. Vedení dolů i ČEZu to ale popírá.

NFPK: Uhlí dojde dřív

Za názor Ježkové se postavil i Nadační fond proti korupci (NFPK), Ekologický právní servis (EPS) a senátorka Alena Dernerová (Severočeši.cz). NFPK ocenil Věru Ježkovou za to, že kauzu zveřejnila. „Pokud by byla elektrárna dokončena podle plánu v roce 2015, bude nutné zásobovat ji uhlím z DNT až do let 2039–2044, aby se investice vrátila. Uhlí v tomto dole však dojde již kolem roku 2031. Plyne to z dokumentů Severočeských dolů (výročních zpráv a pasportu ložiska DNT, což je jaký-

si „rodný list“ dolu) i z analýzy energeticko-poradenské firmy SEVEN,“ vysvětluje Janusz Konieczny z NFPK, který se problematikou zabývá.

Podezřelých okolností je ale kolem DNT více. Právníci z EPS podali loni trestní oznámení na manažery Severočeských dolů (SD) a pracovníky báňských úřadů. „Ze shromážděných důkazů pro nás vyplynulo, že v DNT

Právníci z EPS obviňují manažery SD:
k 1. 3. 2003 mělo být v DNT: 145 084 000 tun uhlí
skutečně zjištěno: 136 766 000 tun uhlí
chybí 8,3 milionu tun = cca 3,15 mld. korun

Pruněřov II = investice za 25 mld.

Návratnost investice: v roce 2040–2044
Zásoby uhlí v DNT: max. do roku 2033
Bude chybět: min. 31,9–48,5 mil. tun uhlí
ZDROJ | SEVEN (STŘEDISKO PRO EFEKTIVNÍ VYUŽÍVÁNÍ ENERGIE, O. P. S.)

probíhala od roku 1998 těžba bez platného povolení. Celková hodnota takto vytěženého uhlí je minimálně 42 miliard Kč,“ konstatuje Josef Karlický z EPS. „Kromě toho se ukázalo, že 8,3 milionu tun uhlí v hodnotě zhruba 3,15 miliardy korun nebylo SD vůbec vykázáno, přestože bylo vytěženo. Tedy bylo zřejmě ukrade-

no,“ podotýká. „Vyšetřování je podle všeho stále ve fázi přípravného řízení a dozoruje ho Okresní státní zastupitelství v Mostě,“ dodává Karlický.

Manažeři obvinění popírají

Vedení SD se proti nařčení z nelegální těžby ohrazuje. „Neprobíhá žádná nelegální těžba. Hornická činnost je pod soustavnou kontrolou státní správy. Žádný závěr policejního vyšetřování nekonstatoval, že by do-

to metodou prý SD navýšil množství paliva o téměř 10 milionů tun. „To ale elektrárny Pruněřov a Tušimice spálí zhruba za rok. Na dalších nejméně 9 let uhlí chybět zkrátka bude,“ tvrdí si na svém Věra Ježková.

Nařčení se brání i stát jako majoritní vlastník ČEZu. „Jakékoliv úvahy o nezákonnosti těžby jsou mylné. Severočeské doly jsou stejně jako ostatní těžbařské společnosti pod kontrolou orgánů. V případě tvrzení o nelegální těžbě jde tedy o omyl,“ tvrdí mluvčí ministerstva financí Ondřej Jakob.

šlo z naší strany ke spáchání něčeho trestného,“ uvádí ředitel strategie a komunikace SD Vladimír Budinský. Stejně tak popírá možný nedostatek uhlí v DNT. „Autoři tvrzení nejsou příslušnými odborníky. Nechápu, že v Dole Tušimice provozujeme technologii homogenizace, která umožňuje výrobu paliva i z nebilančních zásob,“ argumentuje Budinský. Tou-

Se stanoviskem SD a ministerstva se ztotožňuje také ČEZ.

A co by hrozilo, pokud by měla Ježková pravdu? „Pokud by pro elektrárnu nebylo uhlí, znamenalo by to zřejmě pro obce z ní vytápěné přechod k dražšímu zemnímu plynu. Cena tepla by pak dosahovala minimálně 450–500 korun za gigajoule,“ odhaduje energetický poradce.

Ježková: Odmítla jsem miliony

Při studiu na vysoké škole jsem zpracovávala téma diplomové práce v Severočeských dolech (SD). Z dokumentů SD a Obvodního báňského úřadu Most jsem zjistila, že v roce 1993 manažeři DNT nepravdivě „administrativně“ navýšili zásoby uhlí ve východní části dolu o zhruba 76 milionů tun. Později zase v severní části dolu, v lomu s názvem Merkur, stejné množství uhlí zatajili! Svoje zjištění jsem tehdy oznámila technickému řediteli SD. Seřval mne a dostala jsem výpověď z „organizačních důvodů“. V roce 1999 pak manažeři názvy lomů změnili s domněnkou, že se na nelegální těžbu nepřijde. Merkur přejmenovali na Libouš-západ. Toto nelegálně vytěžené uhlí nyní bude chybět při zásobování Pruněřova II. V roce 2005 koupil ČEZ většinu akcií SD od státu, šlo ale o „prázdnější pytel uhlí“ – lehčí o 76 milio-

nů tun uhlí. Stejně množství uhlí se v té době nelegálně těžilo v lomu Libouš-západ. Na to upozornilo v roce 2007 ministerstvo životního prostředí báňskou správu i doly. Tehdy mne pan Budinský, dnešní ředitel odboru strategie SD, v e-mailu přemlouval, abych o těchto skutečnostech mlčela. Dostala jsem i lukrativní nabídku dělat poradce v oblasti životního prostředí na SD, podmíněnou mlčením o chybějícím uhlí. To jsem odmítla. V roce 2008 jsem se naivně domnívala, že mi za moje varování bývalé vedení ČEZu poděkuje a svoje investiční záměry přehodnotí. O rok později mne však oslovil lobbista Miloslav Kožnar s tím, že pokud bych takto pokračovala, mohl by být generální ředitel SD zlikvidován a zařízení i můj vřhavost z práce, protože se moje znalosti o nedostatku uhlí manažerům ČEZu nehodí. VĚRA JEŽKOVÁ

Nelegální těžba? Nesmysl

Severočeské doly a.s. Chomutov (SD) těží legálně hnědé uhlí v Dobývacím prostoru Tušimice (DP Tušimice), kde je v činnosti náš Důl Nástup Tušimice (DNT). Zásoby uhlí v DP Tušimice jsou k 1. lednu 2013 ve výši téměř 461 milionů tun (přesně 460,948 milionu tun). Jakákoli tvrzení o nedostatku uhlí v DP Tušimice jsou nepravdivá a opakovaně je vyslovují praxe osoby, které nemají příslušné specializované vzdělání, nemají ani odpovídající odbornou pouz, ani nemají také žádné oprávnění posudky v báňském oboru dávat. Zásoby uhlí byly zjištěny přesným výpočtem na základě akreditovaného počítačového programu, který vycházel ze stovek detailně analyzovaných geologických vrtů. Zásoby jsou řádně ověřené soudním znalcem v oboru. Tvrzení o nelegálnosti těžby jsou nesmyslná. Důlní provoz je pod soustavnou a systematickou kontrolou státní báňské správy. DNT má tři platná povolení hornické činnosti, přičemž to nejnovější SD získaly v prosinci 2012 po úspěšném povolovacím procesu, jehož součástí byl i proces EIA, který úspěšně proběhl v minulém roce. Žádné zásoby nikdy nezmizely, ani nebyly nelegálně vytěženy, jak tvrdí oponenti, ale byly jednoduše při přepočtu stability závěrných svahů dolu převedeny z jedné kategorie do druhé. Jsou stále v zemi k dispozici pro potenciální další využití. V DNT provozujeme unikátní technologii homogenizace, která nám dává možnost vytvořit palivo i ze suroviny, která by jinak nebyla využita. Navíc značný potenciál do budoucna skýtá moderní aplikace technologie chodbicování. Paliva pro modernizované elektrárny Pruněřov a Tušimice bude dostatek. Nepravdivá nařčení v médiích soustavně vyvracíme. Dosud nikdy nebylo prokázáno, že bychom se ve věci evidence zásob uhlí, či legálnosti těžby dopustili čehokoli nezákonného. VLADIMÍR BUDINSKÝ